

PROZRAZENÍ SKUPINY

6. října 1944 v pozdních večerních hodinách přijel do nového útočiště v Žamberku – Polsku velitel Josef Šandera „Velký Josef“ s vysílačkou MARTA. Bezpečí našel v usedlosti u rodiny Rudolfa Žabky. O dva dny později přijel i Josef Žižka „Malý Josef“. Nikdo z nich netušil, že je to jejich poslední útočiště. 9. října 1944 odtud Josef Žižka vysílačkou MARTA odeslal další depeše. Jejich činnost pokračovala na novém místě neztenčenou silou. Byly typovány další plochy pro shoz zbraní a shromažďování další zpravodajské informace. Nadále probíhalo zatýkání gestapem, ale Žamberka se nedotýkalo. Vedení odbojové organizace v Žamberku začalo hledat kontakty na jiné organizace v Praze. Tam ale pracovalo velké množství konfidentů gestapa a bylo jen otázkou času, kdy se o skupině parašutistů z Anglie s vysílačkou dozvědí. Tak se stalo, že v polovině prosince 1944 do Žamberka se skutečnými odbojáři přijel i konfident Vítězslav Lepařík, sám bývalý parašutista, který Šanderu osobně znal. Podařilo se mu s ním ještě ten den u Žabkových setkat. K jeho dobru je nutno podotknout, že po návratu do Prahy oznámil, že parašutisty nenašel. Když se chtěl později od gestapa odpoutat, v neopatrnosti se zmínil i o BARIU. Byl ihned podroben výslechu a donucen dovést gestapo k jejich úkrytu.

U sedlost Žabkových v Žamberku – Polsku, kde našli „malý a velký Josef“, své poslední útočiště

PŘÍSAHALI JSME

16. ledna 1945 v ranních hodinách obklíčila asi třicetiletá skupina gestapáků usedlost Žabkových. Přes tlumočnicka vyzvali parašutisty, aby se vzdali. Když uviděl Josef Šandera bezvýhodnost situace, střelil se pistolí do hlavy. Němci ale parašutisty chtěli dostat živé. V opačném případě vyhrožovali, že obyvatele postřílí a všechny domy v okolí vypálí. Josef Žižka se tedy v tuto chvíli vzdal. Šandera po výstřelu nezemřel. Když to gestapáci zjistili, nechali jej převézt do nemocnice v Hradci Králové, kde byl operován. Zemřel 9. března 1945, aniž cokoliv Němcům prozradil. Zatkli také Rudolfa Žabku s manželkou a po těžkých výsleších v Hradci Králové je převezli do Malé pevnosti v Terezíně, odkud se již živí neměli vrátit, ale štěstí je neopustilo. Vrátili se poznamenání vězněním – zubožení a nemocní. Syn Ladislav při zmatcích s odvozem postřeleného Josefa Šandery uprchl a skrýval se až do konce

války. Josefa Žižku převezli do Prahy i se zajištěnou vysílačkou a dalšími materiály důležitými pro vysílání, které na místě našli. Chtěli jej donutit k rádiové protihře s Londýnem. Josef Žižka věděl, že jen dvě cesty z této situace. Souhlasit a možná se tak „v klidu“ dožít konce války, nebo odmítnout, určitě podstoupit mučení i jiné metody k docílení spolupráce. Zachoval se jako voják, čestný muž a hrdina. V cele pankrácké věznice, kde byl zatím umístěn, si vzal život. Oběsil se na součástech svého oblečení dva dny po zatčení. Bylo 18. ledna 1945.

Tak skončila paraskupina BARIUM, jejíž činnost byla v Londýně velmi ceněna a dosaženými výsledky patřila mezi nejuspěšnější skupiny, které k nám byly z Anglie vyslány. Němcům se sice podařilo zachycovat a luštit část depeší odesílaných z Londýna pro paraskupinu, ale nikdy se jim nepodařilo zachytit jedinou zprávu, kterou vysílal radiotelegrafista paraskupiny Josef Žižka „Malý Josef“.

NÁVES, zpravodaj obce Vejprnice
Vydavatel: Obec Vejprnice, Mírová 17
IČ 00258474
Ev.číslo: NÁVES / MK CZ E17852
Náklad: 1600 kusů

Grafické zpracování, sazba a tisk:
NAVA DTP, spol. s r.o.
Hankova 6, Plzeň

Skrýš za falešnou dřevěnou stěnou u Žabků odkud Žižka vysílal

OTEC A SYN

Války poznamenaly mnoho rodin. Mnoha rodinám vzaly otce i syny. Otec Josefa Žižky, Václav, padl v řadách 35. pěšího pluku na frontě 1. světové války 16. února 1915. Jedinou památkou na něj je jméno na jedné ze čtyř desek památníku padlých rodáků během této války, který nechala obec postavit v roce 1925. Jeho syn se dočkal uznání mnohem později. V roce 1965 byl vyznamenán prezidentem republiky Válečným křížem 1939 in memoriam a prohlášen čestným občanem obce Vejprnice. Díky odhalení pamětní desky jsou po šedesáti osmi letech otec se synem blízko sebe.

Nr. 6.
Achtung bei
Festnahme
Gebraucht
Schußwaffe.
Selbstmord,
auch
Vergiftung
bei
Festnahme
verboten!

Alter: circa 32 Jahre alt.
Größe: 160 cm groß.
Gestalt: kräftig, sportlich.
Haarung: gerade, sportlich.
Gang: flott, macht sehr kurze Schritte.
Gesichtsform u. -farbe: rund, voll, blond.
Kopfhaare: blond, zerlockekämmt, Strigeltas.
Augen: blau.
Nase: gradlinig und spitz.
Zähne: gesund und weiß.
Sprache: tschechisch, französisch, teilweise englisch.
Insgesamt: Anspruchslos.
Merkmale: teilweise Brille. Warze an rechter Oberlippe in Nasenbübel.

Zatykač na Josefa Žižku

U PŘÍLEŽITOSTI 100.VÝROČÍ NAROZENÍ VEJPRNICKÉHO RODÁKA,
ČETAŘE ASPIRANTA PANA JOSEFA ŽIŽKY,
SI VÁS DOVOLUJEME POZVAT NA ODHALENÍ PAMĚTNÍ DESKY.
AKT SE USKUTEČNÍ U BUDOVY OBCENÍHO ÚŘADU
V SOBOTU **12. ŘÍJNA V 16.00 HODIN.**

V RÁMCI DOPROVODNÉHO PROGRAMU VYSTOUPÍ
OD 17.00 HODIN V KOSTELE SV. VOJTĚCHA
SKUPINA SPIRITUÁL KVINTET

NA AKCI ZVE OBCENÍ ÚŘAD VEJPRNICE

POZVÁNKA NA HAVELSKÉ POSVÍCENÍ

V sobotu 17. října 2013 od 09.00 hodin areálu
a kolem kostela sv. Vojtěcha.
Pouťové atrakce pro nejmenší, nabídka regionálních potravin,
loutkové divadlo, prohlídka kostela s odborným výkladem.
Přijďte, jste zváni, všechno je jednou poprvé.

Další použité materiály:
Materiály VÚA, fond 37
Deník Josefa Žižky z Anglie
Vlastnoručně psaný životopis
Josefa Žižky v Anglii
Miroslav Plecháč – Mé vzpomínky
na Josefa Žižku
Fotografie ze sbírky Libora Pařízka
a Vladislava Severina

NÁVES

ZPRAVODAJ OBCENÍHO ÚŘADU VEJPRNICE

Mimořádné číslo – říjen 2013 7. ročník

ČETAŘ ASPIRANT JOSEF ŽIŽKA – „MALÝ JOSEF“
– RADIOTELEGRAFISTA PARASKUPINY BARIUM
10. 10. 1913 VEJPRNICE - 18. 1. 1945 PRAHA - PANKRÁC

ÚVODNÍK

Vážený spoluobčaně,
dovolujeme si Vás oslovit tímto mimořádným vydáním naší informační Návsi. Rádi bychom připomněli život našeho významného rodáka Josefa Žižky, který se jako člen paradesantní skupiny Barium podílel na odbojové činnosti za II. světové války.

Rada obce rozhodla při příležitosti 100. výročí od jeho narození odhalit pamětní desku. Slavnostní odhalení proběhne dne 12.října od 16,00 hodin před budovou Obecního úřadu Vejprnice, které bude symbolicky zahájeno seskokem parašutistů. Rád bych Vás tímto na tento den pozval, kde vedle řady hostů i svojí přítomností důstojně připomeneme hrdinské počínání našich předků. Součástí slavnostního odpoledne bude také koncert skupiny Spirituál kvintet, který proběhne následně od 17,00 hodin v kostele sv. Vojtěcha ve Vejprnicích.

Ještě jednou Vás všechny srdečně zvu
Pavel Karpíšek
starosta

Odstavcem z dopisu, který je poněkud přesně tak, jak byl napsán, začíná deník, který Josef Žižka začal psát na území Anglie, kam se s ostatními československými vojáky dostal po pádu Francie. Byl to již druhý deník. O ten první, včetně všech svých osobních věcí, přišel při válečných událostech na francouzské frontě.

Moreton Padoks, 8. IV. 41

Drahá maminko.
Tento dopis a vše to, co v budoucích dnech k němu ještě přibude, náleží Vám. Na Vás myslím nyní, když píšu tyto řádky a pro Vás chci sepsat, třeba jen stručně, historii svého života od doby, kdy jsme se maminko naposled viděli pro případ, že už se k Vám nikdy nevrátím. Víím, že tak jako já na Vás, i Vy na mne vzpo-

mináte v těchto smutných dnech. Víím, že zvláště za nedělních večerů, když všichni kromě mne jste pohromadě a hovoříte spolu o různých věcech, Vaše mysl zalétává kamsi do neznámé dálky a snaží se aspoň v myšlenkách vyvolat rysy mého obličje, zvuk mého hlasu a pohled mých očí. Víím, že Vám při těchto nedělních scházím a že byste mě zase ráda viděla sedět uprostřed mezi vámi. Maminko, ani já nemám upřímnějšího přání nad to, abych se k Vám mohl opět vrátit, s vámi se všemi ve zdraví se sejit, abychom do nové budoucnosti mohli vykročit opět všichni společně. Bůh jest milosrdný a proto věřím, že nám toho dopřeje a jestliže snad vůle Boží bude jiná, nežli naše společné přání, jestliže je mi souzeno, abych za ideál, pro který jsem šel za hranice, položil život, pak Vás maminko prosím jen o jednu věc. Až budete zase některou neděli shromáždění všichni společně kolem této stoly, přečtěte si tyto moje poslední řádky a myslete si, že jsem uprostřed vás. A já u vás budu aspoň svým duchem...

PODĚKOVÁNÍ

Obec Vejprnice touto cestou děkuje panu Vladislavu Severinovi, autorovi všech zveřejněných článků a fotografií o životě Josefa Žižky v tomto mimořádném čísle. Bez této spolupráce by připomenutí zásluh Josefa Žižky za svobodné Československo nebylo úplné.

DĚTSTVÍ OVLIVNILA VÁLKA

Manželům Václavu Žižkovi, zaměstnanci Škodových závodů v Plzni Josefe Žižkové, rozené Rohrhoferové, posluhovačce a později dělnici, se 10. října 1913 v jejich domku ve Vejprnicích čp. 32 narodil prvorozený syn Josef. Do jeho raného dětství tragicky zasáhla první světová válka. Jeho otec, jako tisíce dalších českých mužů, byl povolán do rakouské armády a odeslán na frontu, kde 18. února 1915 padl.

Matka, hluboce věřící evangelička z Jednoty bratrské, s malým Josefem, kterému v tu dobu nebylo ještě ani jeden a půl roku, zůstala na všechno sama a těžce se protloukala životem. O několik roků později, to bylo již po světové válce, požádal Josefov ovdovělou matku o ruku František Scheinkönig, za kterého se v roce 1919 provdala. Do tohoto manželství se Josefovi narodili nevlastní sourozenci: Marie (1919), Emil (1921), Anna (1923) a Stanislava (1927).

Dětství Josef Žižka prožil ve Vejprnicích, kde i vychodil čtyři třídy obecné školy. Hned na to, v roce 1923, se rodina přestěhovala do Kaceřova v okrese Falknov (nad Ohří) – dnešní název Sokolov, kde jeho nevlastní otec nastoupil do zaměstnání jako cihlářský mistr. Žili zde až do odstoupení Sudet v roce 1938.

INTENZIVNÍ STUDIA A PRVNÍ MOBILIZACE

Josef Žižka se opět rozhodl pokračovat ve studiu na vysoké škole. Vybral si filozofickou fakultu University Karlovy v Praze. Protože byl chudým studentem a studia si musel sám financovat, hledal možnosti, jak se s touto situací vypořádat. V tu dobu docházel do sboru Jednoty bratrské v Praze v Hálkově ulici č. 5. Starší sboru Václav Jelínek, krejčí na Vinohradech v ulici Římská 12, si jej vzal jako nemanjetného studenta a bratra z Jednoty bratrské k sobě zdarma na byt. V tu dobu se zde Žižka seznámil s Dr. Miroslavem Plecháčem (rovněž členem Jednoty bratrské), který dříve učil na gymnáziu v Karlových Varech, kde Žižka studoval (z té doby se spolu neznali), ale byl přeložen na gymnázium do Prahy na Smíchov. Požádal jej, jestli by mu pro vylepšení finanční situace nemohl u svých žáků domlu-

NADANÝ ŽÁK A STUDENT LYCEA V DIJONU

V Kynšperku (nad Ohří) navštěvoval dva roky tamní českou menšinovou školu a v roce 1925 byl přijat jako žák na „*české státní Reformní reálné gymnásium v Karlových Varech*.“ Nejdříve dojížděl denně vlakem z Kynšperka do Karlových Varů, později v kvartě a kvintě byl – a nyní cítuji z jeho vlastnoručně psaného životopisu sepsaného v Anglii: „*chovanec českého internátu při tamnější ústavu*“. Protože byl nadaným studentem s výbornou znalostí francouzštiny, ukončil kvintou studium na karlovarském gymnáziu, protože získal stipendium na dokončení středoškolského studia ve Francii. Odjel do Dijonu studovat na lycée Carnot, kde strávil plně tři roky a studia úspěšně završil maturitní zkouškou.

Vrátil se zpět do Československa a po prázdninách nastoupil na právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, kde absolvoval dva semestry. Josef byl velmi hloubavý a tichý student. Jeho maminka, jak již bylo zmíněno, byla silně věřící evangelička, která svou vírou působila na celou rodinu. I to přivedlo Josefa do Jednoty bratrské, kde poznal mnoho lidí. Někteří z nich mu později prokázali neocenitelné služby. Studiumale přerušil, aby se 1. září 1935 podrobil vojenskému odvodu. Byl

viť doučovací hodiny z francouzštiny. To se podařilo.

Na studiích Josef Žižka vydržel jeden semestr. Můžeme se domnívat, že to bylo hlavně z finančních důvodů. V březnu 1938 nastoupil místo korespondenta, jak sám uvádí, „*u Mezinárodní společnosti spacích vlaků v Praze na Wilsonově nádraží*“, kde uplatnil svoje výborné jazykové znalosti. To se však již blížily dramatické události onoho roku. Účastnil se první mobilizace v květnu s pěším plukem č. 18 v Plzni jako železniční stráž v Bečově u Karlových Varů. U této útvary a ve stejné funkci prodělal i druhou mobilizaci v září 1938 a byl pozdržen ve vojenské službě až do 27. listopadu 1938. To již Československo ve původních hranicích neexistovalo.

Zanedlouho – 15. března 1939 – přišel definitivní konec okleštěné repub-

odveden za „*třetí zdravotní třídu*“ do armády. Vojenskou prezenční službu nastoupil 1. října 1935 u p. pl. 38 (pěšího pluku) v Berouně, kde byl zařazen mezi frekventanty záložní důstojnické školy. Pro onemocnění očí jej později ze školy vyřadili a Josef Žižka pak strávil čtyři a půl měsíce v léčení na očním oddělení vojenské nemocnice v Praze na Hradčanech. Po návratu z léčení byl přidělen jako písař k doplňovacímu velitelství v Berouně, odkud byl 19. září 1937 propuštěn z činné vojenské služby a k 1. říjnu 1937 přeřazen do I. zálohy v hodnosti vojína pěšího pluku 18.

Bratislava 1939 – jako zaměstnanec Mezinárodní společnosti spacích vozů a německé společnosti Mitropa.

liky. Žižka svoji práci v Praze přerušil v červnu 1939, kdy byl odeslán jako tajemník do Bratislavy k tamnímu oddělení společnosti, zde si u jedné české rodiny našel bydlení. Celkové změny, které nastaly ve vznikem protektorátu, záhy vedly i k likvidaci „Mezinárodní společnosti spacích vozů“ na Slovensku, kde pracoval. Pro svoje jazykové znalosti a serióznost byl přijat 1. listopadu 1939 jako úředník do služeb obdobné (na Slovensku nově zavedené) německé společnosti Mitropa. Začal s ní v lůžkových vozech jezdit například do Prahy nebo Budapešti.

ÚČAST V ODBOJI – PŘES ŘECKO A TURECKO DO FRANCIE

Žižka při jedné z cest do Prahy se opět zastavil ve Sboru, kde se setkal s profesorem Plecháčem (nyní kazatelem sboru), který tuto událost popisuje takto. Cítuji: „...bratr Žižka přišel na bohoslužebné shromáždění do Hálkovy ulice ve zvláštní tmavomodré uniformě, která připomínala ústroj Němců. Na ulici jsem ho došel a řekl mu narážející na jeho oblečení: – Kdyby tě člověk neznal, tak by se tě polekal!“. Slovo dalo slovo a vlastence Josefa Žižku napojil na odbojovou organizaci ÚVOD (Ústřední Vedení Odboje Domácího), pro níž pak tajně převážel zásilky do Budapešti, kde je vhažoval do poštovní schránky k odeslání. Při jedné z dalších schůzek se spolu začali bavit o útěku přes Maďarsko a Jugoslávii dále do Francie, kde se formovalo naše zahraniční vojsko. Přes další lidi z odboje (Rudolfa Mareše – sekretáře YMCA) pak obdržel přesné instrukce, u koho se v zahraničí hlásit a co říci, aby věděli, že je jako spolehlivý vyslán domácím odbojem do zahraniční armády. Údajně 13. ledna 1940 ještě zajel za svou matkou. Noč-

Po pádu Francie, kdy již platily podmínky příměří 25. června 1940, stále zůstávalo v přístavu v Sete na jihu země mnoho našich vojáků, kteří se nestačili dostat na žádnou z evakuačních lodí, které je převážely do Anglie. Kapitán lodi Rod el Farag velice riskoval. Nejen, že bez povolení přístavních úřadů vyplul z Casablanky, ale přistál v Sete 27. června v době, kdy příměří již platilo několik dní a mohl skončit velmi špatně. Na tuto loď se nalodila naše divizní péchota, rota KPÚV (Kanónů proti útočné vozbě) a štáby generála Znamenáčka a generála Ingra. Byla to poslední loď, která s našimi vojáky odtud vyplula. Byl na ní i Josef Žižka.

Evakuační lodě se soustředily v Gibraltaru a po skupinách pluly kvůli hrozcímu nebezpečí od německých letadel a ponorek velkým obloukem Atlantickým oceánem do Anglie. Rod el Farag do Liverpoolu doplul 13. července 1940. Ještě týž den byl Josef Žižka s ostatními vojáky ve stanovené soustředovací tábore našeho vojska v Cholmondeley Park Camp. Přidělili jej bez přerušování ke spojova-

ním vlakem z 12. na 13. března 1940 naposledy přijel do Prahy.

Účelem cesty bylo stanovení data odchodu za hranice. Dne 19. března v Bratislavě odevzdal proti stvrzence svému nadřízenému pokladní hotovost asi 40.000,- K a vydal se s pomocí dalších lidí na připravenou cestu, při níž využil své práce u železniční společnosti. A tak 20. března 1940 dorazil do Bělehradu a hlásil se na místě podle instrukcí, aby se podrobil (úspěšně) odvodu do našeho vojska. O půlnoci 24. března ve skupině asi 70 Čechoslováků opustil vlakem Bělehrad a přes Řecko a Turecko se dostal do Bejrútu a odtud lodí přes Alexandrii připlul 14. dubna 1940 do francouzského města Marseille. 15. dubna 1940 vstoupil do tábora československého vojska v Agde. Josefu Žižkovi je zde přiděleno vojenské číslo F-2863.

S přihlédnutím k jeho původní vojenské specializaci byl přidělen jako telefonista ke spojovací četě pěšího pluku 1. Prodělal spojovací kurs a se svou jednotkou byl později odeslán

KONEČNĚ NA ÚZEMÍ HRDÉHO ALBIONU

ci čtetě 1. praporu. Odpočinek evakuovaných vojáků, který byl nutný po francouzském tažení, konsolidace vojenské jednotky, vystrojení anglický-

ZÁSADNÍ ROZHODNUTÍ

V prvním čtvrtletí roku 1942 absolvoval Josef Žižka záložní důstojnickou školu v Moreton Paddox. V tu dobu byl mezi dobrovolníky, kteří se přihlásili k výcviku pro plnění zvláštních úkolů. Absolvoval také základní radio kurs. Od 30. října 1942 nastoupil na průpravny výcvik. Nejprve to byl tzv. assault (útočný) kurs ve Skotsku do 28. listopadu 1942, na který ihned navázal parakurs, v rámci kterého uskutečnil čtyři seskoky a ukončil jej 4. prosince 1942. Poté se vrátil ke své jednotce. 20. února 1943 byl od jednotky převeden do Londýna k přípravě na akci a k radiotelegrafnímu výcviku. Absolvoval tělovýchovný kurs a parakurs s dalšími čtyřmi seskoky, nyní již i nočními, spojovací kurs u SIS (Secret Intelligence Service), fotokurs, další spojovací kurs a několik konspirativních cvičení. Celý výcvik před

J. Žižka – Anglie 1942

na frontu. Bohužel, neschopnost francouzské armády a jejího velení, doplněná nechutí Francouzů vůbec bojovat, nemohla dobře dopadnout. A tak se Josef Žižka pohyboval v chaosu ústupových bojů, kdy mnohdy jedinou silou, která se snažila udržet frontu v místě svého přidělení, byly československé jednotky.

mi uniformami a přidělení nových zbraní bylo brzy ukončeno a nastal usilovný výcvik. Anglie se připravovala na německou invazi.

odesláním do akce, tedy výsadku do okupované vlasti, ukončil 30. září 1943. Jak Josef Žižka vypadal, to se dovíme z černobílých fotografií. Podsaditá postava, hranatý obličej. Ale z nich nevyčteme všechno. Tak tedy: výška 162 cm, světle hnědé prořídilé vlasy s výraznými kouty a modré oči. Již v průběhu výcviku v roce 1943 vznikla paraskupina **BARIUM** ve složení: npor. děl. **Josef Šandera** – velitel, čet. asp. **Josef Žižka** – radiotelegrafista, čet. **Tomáš Býček** – pomocník. Skupina byla připravena k nasazení do akce. Dne 26. října 1943 (pozn. podle údajů v kvalifikační listině Josefa Šandery – 29. října) byli letecky přepraveni do Alžíru a počátkem roku 1944 byli přemístěni na jihovýchod Itálie do Brindisi, kde pak čekali na přípravu do vlasti. Ale na tomto místě ještě museli vydržet celou zimu.

J. Šandera

T. Býček

J. Žižka

Organizační centrum BARIA bylo v Hradci Králové, kde členové skupiny využívali úkrytu u několika rodin, např. u Viléma Mičaníka, Bedřicha Marka, Jana Lánského a dalších. Hlavně pak v rodině Vachkových našel Josef Šandera a nejen on bezpečné zázemí pro svoji práci přímo v osobě Václava Vachky, strojníka železničního depa v Hradci Králové, člověka, který mu pomáhal nejen získávat zpravodajské informace a dodávat je vytvořeným systémem kurýrů k vysílání Josefu Žižkovi do Londýna, ale i aktivně spolupracoval při vytváření odbojové organizace.

Činnost skupiny se velmi úspěšně rozvíjela. Podařilo se jí podchytit několik civilních odbojových organizací (včetně R3 – Rady Tří) a také napojit vojenskou Obranu národa. Oblast severovýchodních Čech se tak díky vytrvalé činnosti skupiny dostala pod jednotné, nově vytvořené vedení velitelskými kádry, které bylo londýnským ústředím odsouhlaseno. Byly vyhledány desítky dopadových ploch pro příjem letěcky dopravených kontejnerů se zbraněmi, protože tato velká a dobře zorganizovaná organizace připravovala i ozbrojené povstání. To obnášelo stovky šifrovaných depeší mezi paraskupinou – Londýnem a naopak, kde byly tyto skutečnosti sdělovány. K tomu se přidávalo i značné množství zpráv o německé armádě, přímýslové výrobě a dalších, pro náš odboj i spojence důležitých informací. Bylo to umožněno obrovským nasazením Josefa Žižky,

NÁVRAT DOMŮ NA PALUBĚ HALIFAXU

Konečně 3. dubna 1944 nastoupili společně s výsadkem CALCIUM do letounu Halifax s polskou posádkou. Stroj odstartoval v 19:20 hodin ze základny Campo Cassale. Let směřoval k severu a vedl přes Jaderské moře, Jugoslávii, Maďarsko a Slovensko do Protektorátu. Paraskupina BARIUM byla úspěšně vysazena ve 23:15 hodin v těsné blízkosti Vysoké nad Labem u Hradce Králové.

Po přistání ukryli nepotřebný materiál (padáky, kombinézy atd.) v Labi a pěšky se vydali na jih k Holícím na první dvě záchytné adresy, které v Anglii obdrželi. Bohužel, ani na jedné z nich nebyli přijati. Po vzájemném poradě se domluvili se na dočasném rozdělení skupiny. Zakopali zpravodajský materiál s vysílačkami a skupina se rozešla. Josef Žižka se pěšky vydal na zhruba 30 km dlouhou cestu do Potštejna, kde doufal ve využití kontaktů z předválečné doby na českoobratrské faře a Josef Šandera s Tomášem Býčkem se vydali do Hradce Králové na další jim předanou záchytnou adresu. Tam byli po menší komplikaci oba konečně přijati.

Mezitím Josef Žižka došel do Potštejna na faru, kde již kvůli dřívějšímu zatčení nebyl kazatel Reichl, kterého znal, ale Gustav Zvěřina. Ten se na Žižku také z předváleč-

ÚRODA PLODŮ USILOVNÉ PRÁCE

kteř dokázal udržovat radiový provoz za všech i velmi nevýhodných a dramatických podmínek, kdy najednou přijímal a odesílal veliké množství depeší. Zvláště ve válečném éteru plném nejrůznějšího morse vysílání, atmosférických poruch či záměrného rušení byla práce radiotelegrafisty, který mnohdy vysílal a přijímal i několik hodin bez přerušení, velmi stresující a vyčerpávající.

Gestapo po paraskupině dlouho a usilovně pátralo. Z informací, které se k němu dostaly zjistilo, že je zde organizována velká odbojová skupina, která připravuje i ozbrojené povstání. Bohužel, v noci z 2. na 3. října 1944 v Hradci Králové začala zatýkácká akce hradeckého a pražského gestapa. Byl to výsledek činnosti konfidentů, hlavně Gustava Žida, který se dostal až k samotným členům BARIA. Mezi prvními zatčenými byl i Václav Vachek. Organizace dostala citelný zásah. Josefu Šanderovi, přezdívanému „Velký Josef“, Josefu Žižkovi, přezdívanému „Malý Josef“ a Tomáši Býčkovi se podařilo ze smyčky gestapa vyklouznout. Václav Vachek byl při výslechu na hradeckém gestapu ubit k smrti.

Josef Šandera požádal pplk. Rudolfa Gaksche, člena Obrany národa z Rychnova nad Kněžnou, o pomoc při hledání místa, kam by se mohli i vysílačka přemístit. Mezitím Tomáš Býček odjel na Turnovsko, kde chtěl najít pro skupinu nové útočiště. V důsledku dalších událostí se již nikdy s „Velkým Josefem“ a „Malým Josefem“ nesešel a válku přežil u partyzánů.